

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 30 lipca 2019 r.

Pozycja 41

POSTANOWIENIE z dnia 17 lipca 2019 r. Sygn. akt S 3/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Mariusz Muszyński – przewodniczący
Zbigniew Jędrzejewski
Leon Kieres – sprawozdawca
Justyn Piskorski
Piotr Pszczółkowski
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Stanisław Rymar
Wojciech Sych
Piotr Tuleja
Michał Warciński
Jarosław Wyrembak
Andrzej Zielonacki,

w związku z wyrokiem z 10 lipca 2019 r. (sygn. akt K 3/16),

p o s t a n a w i a:

w trybie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072 oraz z 2019 r. poz. 125) zasygnalizować Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej istnienie uchybień w prawie, dotyczących:

- 1) stosowania tymczasowego aresztowania ze względu na surowość kary grożącej oskarżonemu oraz**
- 2) braku jednoznacznie określonych przesłanek przedłużenia tymczasowego aresztowania po wydaniu przez sąd pierwszej instancji pierwszego wyroku w sprawie, których usunięcie jest niezbędne do zapewnienia spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.**

Orzeczenie zapadło większością głosów.

UZASADNIENIE

1. W wyroku z 10 lipca 2019 r., sygn. K 3/16, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 263 § 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim nie określa maksymalnego

łącznego czasu trwania tymczasowego aresztowania po wydaniu pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji, jest zgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, oraz umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

2. Trybunał Konstytucyjny ustalił, że przedmiotem zaskarżenia w powyższej sprawie Rzecznik Praw Obywatelskich uczynił epizodyczne brzmienie art. 258 § 2 k.p.k., obowiązujące od 1 lipca 2015 r. do 14 kwietnia 2016 r. (por. zwłaszcza cz. III, pkt 2.2.1 uzasadnienia wyroku o sygn. K 3/16). Wątpliwości wnioskodawcy co do konstytucyjności tego przepisu nie zostały jednak rozpoznane z przyczyn formalnych.

W toku niniejszej sprawy ujawniły się jednak pewne zastrzeżenia co do niezaskarżonego brzmienia art. 258 § 2 k.p.k., obowiązującego od 1 września 1998 r. do 30 czerwca 2015 r. i przywróconego 15 kwietnia 2016 r. (dalej: art. 258 § 2 k.p.k. w brzmieniu aktualnym).

Waga tych zastrzeżeń dla spójności systemu prawa skłoniły Trybunał Konstytucyjny do ich zasygnalizowania ustawodawcy w trybie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.).

3. Art. 258 § 2 k.p.k. w brzmieniu aktualnym przewiduje, że: „Jeżeli oskarżonemu zarzuca się popełnienie zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, albo gdy sąd pierwszej instancji skazał go na karę pozbawienia wolności nie niższą niż 3 lata, potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania może być uzasadniona grożącą oskarżonemu surową karą”.

Trybunał Konstytucyjny ustalił, że tak ujęta podstawa tymczasowego aresztowania wywoływała duże kontrowersje w doktrynie. Dotyczyły one m.in. samodzielności zawartej w niej podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, dopuszczalności wzruszenia wynikającego z niego domniemania, możliwości orzekania tymczasowego aresztowania z uwagi na surowość grożącej oskarżonemu kary bez względu na czas trwania i stopień zaawansowania postępowania oraz użyteczności jako narzędzia tzw. aresztu wydobywczego.

Część z tych wątpliwości została na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich rozstrzygnięta w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego (dalej: SN) z 19 stycznia 2012 r., sygn. akt I KZP 18/11 (Lex nr 1102081), zgodnie z którą: „Podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, określone w art. 258 § 2 k.p.k., przy spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 249 § 1 i art. 257 § 1 k.p.k. i przy braku przesłanek negatywnych określonych w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., stanowią samodzielne przesłanki szczególne stosowania tego środka zapobiegawczego”. Orzeczenie to spotkało się jednak z mieszanymi reakcjami nauki prawa i praktyków (por. np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 5 maja 2016 r., sygn. akt II AKz 151/16, Lex nr 2031143). Także Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 20 listopada 2012 r., sygn. SK 3/12 (OTK ZU nr 10/A/2012, poz. 123) uznał, że w świetle tej uchwały możliwe jest stosowanie tymczasowego aresztowania „bez konieczności wykazywania rzeczywistej potrzeby zabezpieczenia w ten sposób prawidłowego biegu postępowania karnego” (por. cz. III, pkt 7.3 uzasadnienia tego wyroku), co było jedną z przyczyn stwierdzenia niezgodności z Konstytucją art. 263 § 7 k.p.k.

Przywrócenie art. 258 § 2 k.p.k. w brzmieniu pierwotnym w 2016 r. zostało negatywnie ocenione przez Sąd Najwyższy, który wprost stwierdził, że oznacza to obniżenie wymogów stosowania tymczasowego aresztowania, nie spełnia warunków wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja) i może przyczynić się do nadużywania tego środka zapobiegawczego (por. *Opinia Sądu Najwyższego*

z 29 lutego 2016 r. do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 207/VIII kadencja, www.sejm.gov.pl, s. 10-11). Podobny pogląd przedstawił także ekspert sejmowy (por. A. Sakowicz, *Opinia prawna na temat projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 207)* z 22 lutego 2016 r., www.sejm.gov.pl, s. 15-16).

4. Wydając niniejsze postanowienie, Trybunał Konstytucyjny uwzględnił trzy założenia:

Po pierwsze, art. 41 ust. 3 Konstytucji *expressis verbis* reguluje dwie formy czasowego (przemijającego) pozbawienia wolności osobistej w toku postępowania karnego – zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie. Ustawodawca wyraźnie przesądził w ten sposób, że tego typu instytucje nie tylko nie są konstytucyjnie zakazane, ale mogą (pod warunkiem ich prawidłowego dookreślenia w ustawie) być konieczne dla ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz praw i wolności innych osób (por. art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Po drugie, unormowanie podstaw tymczasowego aresztowania jest obszarem, w którym ustawodawca dysponuje stosunkowo dużą swobodą. „Orzeczenie przez Trybunał niekonstytucyjności ze względu na nieadekwatność, nieefektywność albo nadmierność (nieproporcjonalność) danej instytucji prawa karnego wymagałoby przedstawienia przez podmiot inicjujący postępowanie takich argumentów, które pozwoliłyby stwierdzić brak osiągnięcia celów zakładanych przez ustawodawcę, a nadto – drastyczne naruszenie tych celów przez kwestionowane przepisy lub występowanie rażących skutków ubocznych wprowadzonej regulacji w związku z wartością celu, do którego ta regulacja zmierza” (wyrok z 9 czerwca 2015 r., sygn. SK 47/13, OTK ZU nr 6/A/2015, poz. 81, cz. III, pkt 8.2 uzasadnienia).

Po trzecie, regulacje nakazujące uwzględnienie surowości kary grożącej oskarżonemu podczas stosowania tymczasowego aresztowania mają w Polsce długą tradycję i występowały (w różnych formach) nieprzerwanie od okresu międzywojennego (por. m.in. art. 165 lit. b rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. – Kodeks postępowania karnego, Dz. U. Nr 33, poz. 313, ze zm.; art. 217 § 3 ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks postępowania karnego, Dz. U. Nr 13, poz. 96, ze zm.). Należy to odczytać jako wyraz trwałego przekonania ustawodawcy, że istnieje związek przyczynowo-skutkowy między przewidywanym wynikiem postępowania karnego a zachowaniem osoby, której postępowanie to dotyczy. Trybunał Konstytucyjny uznał, że opiera się ono na uprawnionym (zgodnym z zasadami doświadczenia życiowego) domniemaniu, że – co do zasady – im wyższa potencjalna kara grożąca oskarżonemu, tym większe jest prawdopodobieństwo, że będzie on podejmował próby bezprawnej ingerencji w tok postępowania.

Po czwarte, istnieniu tego typu regulacji nie sprzeciwiają się także zobowiązania prawnomiędzynarodowe Polski, a w szczególności Konwencja Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej: ETPCz) m.in. przy okazji rozpoznawania skarg przeciwko Polsce wyraźnie jednak podkreślał, że – choć groźba surowej kary słusznie jest czynnikiem relewantnym dla oceny ryzyka ucieczki lub powrotu do przestępstwa – to jednak nie może usprawiedliwiać długich okresów detencji, bez wskazania na konkretne fakty potwierdzające ryzyko obstrukcji postępowania (por. np. wyroki ETPCz z: 4 maja 2006 r. w sprawie Michta Przeciwko Polsce, skarga nr 13425/02, § 49; 16 października 2007 r. w sprawie Malikowski przeciwko Polsce, skarga nr 15154/03, § 54-56; 3 lutego 2009 r. w sprawie Kauczor przeciwko Polsce, skarga nr 45219/06, § 44-46; 24 marca 2015 r. w sprawie Stettner przeciwko Polsce, skarga nr 38510/06, § 80).

5. W świetle powyższych założeń, Trybunał Konstytucyjny uznał, że *ratio legis* art. 258 § 2 k.p.k. w brzmieniu aktualnym można uznać za konstytucyjnie uzasadnione. Brzmienie zaskarżonego przepisu (szczegółowy kształt zawartej w nim instytucji) budzi jednak pewne wątpliwości, które ustawodawca powinien rozważyć i rozstrzygnąć.

Po pierwsze, na gruncie obecnie obowiązującego art. 258 § 2 k.p.k. nie można wykluczyć, że wysokość kary grożącej oskarżonemu będzie traktowana jako nieomal obiektywna okoliczność, jednoznacznie przesądzająca potrzebę stosowania tymczasowego aresztowania w każdym wypadku, gdy pozwalają na to postawione zarzuty (czy właściwie: grożąca w związku z nimi kara – por. podobne zastrzeżenia Trybunału w uzasadnieniu wyroku o sygn. SK 3/12, cz. III, pkt 7.3). W takim ujęciu, przepis ten zawiera szczególnego rodzaju niewzruszalne domniemanie prawne, gdyż umożliwia izolację oskarżonego nawet wówczas, gdy żadne inne względy (okoliczności czynu, obiektywne możliwości ingerencji oskarżonego w tok postępowania, jego dotychczasowe zachowanie wobec organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, stopień zaawansowania postępowania dowodowego itd.) nie wskazują, że utrudnianie przez niego postępowania jest prawdopodobne.

Po drugie, wywodzenie z obecnego brzmienia art. 258 § 2 k.p.k. wystarczającej podstawy tymczasowego aresztowania znacznie osłabia założenie, że środki zapobiegawcze mają być stosowane jedynie tak długo, jak jest to w danym wypadku niezbędne dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania (por. art. 31 ust. 3 Konstytucji i art. 253 § 1 k.p.k.). Jeżeli w danej sprawie nie dojdzie do zmiany kwalifikacji prawnej czynu albo ujawnienia nieznanych wcześniej okoliczności wpływających na wysokość kary (czy szerzej – odpowiedzialność karną), to pierwotnie postawiony oskarżonemu zarzut i wynikająca z niego potencjalna kara są aktualne przez cały czas trwania postępowania. W rezultacie istnieje ryzyko, że tymczasowe aresztowanie stosowane na podstawie art. 258 § 2 k.p.k. będzie przedłużane automatycznie aż do prawomocnego zakończenia sprawy, nawet gdy nie ma realnych i konkretnych obaw utrudniania postępowania przez oskarżonego.

6. Trybunał Konstytucyjny uznał, że powyższa wykładnia art. 258 § 2 k.p.k. w obecnym brzmieniu jest możliwa na gruncie brzmienia tego przepisu oraz funkcjonuje w praktyce i doktrynie, a związane z nią niebezpieczeństwa były sygnalizowane m.in. przez Sąd Najwyższy (por. wyżej).

Przyłączając się do znanych już ustawodawcy opinii krytycznych, Trybunał zwrócił uwagę, że może ona budzić wątpliwości co do spójności prawa zarówno w wymiarze „pionowym” (hierarchicznej zgodności prawa), jak i „poziomym” (koherencji przepisów tej samej rangi). Wśród najbardziej oczywistych wad tej regulacji można wskazać, że:

Po pierwsze, przez to, że pozwala ona na abstrahowanie od rzeczywistej potrzeby zabezpieczenia właściwego toku postępowania w danej sprawie, nie spełnia kryteriów konieczności ograniczenia praw i wolności, wynikających z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Znacznie ogranicza także sądową kontrolę nad prawidłowością stosowania tego środka, wymaganą przez art. 41 ust. 3 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji. W praktyce może sprowadzać się wyłącznie do oceny prawidłowości kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu, minimalizując lub całkowicie wykluczając uwzględnienie okoliczności przemawiających za pozostawieniem oskarżonego na wolności. Tego typu odpodmiotowanie oskarżonego może stanowić zagrożenie jego godności (por. art. 30 Konstytucji). Podobne zastrzeżenia art. 258 § 2 k.p.k. w aktualnym brzmieniu wzbudza także z punktu widzenia standardów Konwencji, która ma pierwszeństwo przed niedającymi się z nią pogodzić regulacjami ustawowymi (por. art. 91 ust. 2 w związku z art. 241 ust. 1 Konstytucji).

Po drugie, przedstawiona wykładnia art. 258 § 2 k.p.k. częściowo wydrążyła z treści pozostałe przepisy kodeksu postępowania karnego o charakterze gwarancyjnym. Dotyczy to m.in. sądowej kontroli nad stosowaniem tymczasowego aresztowania (por. art. 250 k.p.k.),

tymczasowości tego środka (por. art. 253 § 1 k.p.k.) czy jego subsydiarności (por. art. 257 § 1 k.p.k.). Bezprzedmiotowe staje się także odwołanie zawarte w art. 258 § 4 k.p.k. – przepis ten nakazuje uwzględniać „rodzaj i charakter obaw” wskazanych m.in. w art. 258 § 2 k.p.k., a takiej kategorii w tym przepisie brak (podstawą stosowania tymczasowego aresztowania w tym przepisie jest *expressis verbis* tylko surowość kary grożącej oskarżonemu, a nie jakiegokolwiek obawy).

7. Trybunał Konstytucyjny odnotował, że w doktrynie i orzecznictwie podejmowane są próby interpretacji art. 258 § 2 k.p.k. rozwiązującej powyższe problemy, z wykorzystaniem ogólnych reguł stosowania tymczasowego aresztowania, a zwłaszcza art. 249 § 1, art. 253 § 1 i art. 258 § 4 k.p.k., oraz norm konstytucyjnych i konwencyjnych (por. np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 5 maja 2016 r., sygn. akt II AKz 151/16, Lex nr 2031143). Nie mają one jednak charakteru powszechnego i nie doprowadziły dotychczas do ukształtowania się akceptowalnej wykładni tego przepisu, która we właściwy sposób wyważałaby konieczność ochrony praw oskarżonego oraz dobro prowadzonego przeciwko niemu postępowania.

Trybunał Konstytucyjny uznał, że wskazane byłoby takie doprecyzowanie treści art. 258 § 2 k.p.k., by pełnił on założoną przez ustawodawcę funkcję ochronną bez wzbudzania omówionych wątpliwości. Pożądane byłoby w szczególności rozwiązanie, które ujmowałoby wysokość grożącej oskarżonemu kary jako czynnik zwiększający prawdopodobieństwo utrudniania przez niego postępowanie (zwłaszcza na jego początkowym etapie), jednak niewystarczający jako samodzielna podstawa zastosowania tymczasowego aresztowania w sytuacji braku realnych i konkretnych obaw podejmowania takich działań.

8. Na marginesie badania zarzutów wnioskodawcy wobec art. 263 § 7 k.p.k. Trybunał Konstytucyjny ustalił, że przepis ten nadal zawiera mankamenty wskazane w wyroku z 20 listopada 2012 r., sygn. SK 3/12 (OTK ZU nr 10/A/2012, poz. 123), tj. nie określa jednoznacznie przesłanek przedłużenia tymczasowego aresztowania po wydaniu przez sąd pierwszej instancji pierwszego wyroku w sprawie.

Trybunał Konstytucyjny uznał, że niewykonanie powyższego wyroku spowodowało utrzymywanie się luki prawnej, wskazanej w sentencji powyższego wyroku, która jest niezgodna z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 40 w związku z art. 41 ust. 4 Konstytucji (por. sentencja wyroku o sygn. SK 3/12).

9. W świetle powyższych argumentów, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że dalsze utrzymywanie w systemie prawnym art. 258 § 2 i art. 263 § 7 k.p.k. w ich obecnym kształcie może powodować niespójność systemu prawnego i wymaga interwencji ustawodawcy.

Z powyższych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.

Zdanie odrębne

sędziego TK Piotra Pszczółkowskiego
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
z 17 lipca 2019 r. w sprawie o sygn. S 3/19

Na podstawie art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.) zgłaszam zdanie odrębne do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 17 lipca 2019 r. w sprawie o sygn.

S 3/19, w którym Trybunał postanowił zasygnalizować Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej istnienie uchybień w prawie, dotyczących: 1) stosowania tymczasowego aresztowania ze względu na surowość kary grożącej oskarżonemu oraz 2) braku jednoznacznie określonych przesłanek przedłużenia tymczasowego aresztowania po wydaniu przez sąd pierwszej instancji pierwszego wyroku w sprawie.

Do wyroku z 10 lipca 2019 r., w sprawie o sygn. K 3/16, w związku z którym Trybunał wystąpił z niniejszą sygnalizacją, złożyłem zdanie odrębne, uważając, że to właśnie w tamtym wyroku Trybunał powinien był orzec merytorycznie o art. 258 § 2 k.p.k. w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 75 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247), obowiązującym od 1 lipca 2015 r. do 14 kwietnia 2016 r., a także że mógł orzec merytorycznie o art. 258 § 2 k.p.k. w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 48 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 437), obowiązującym w dniu wydania wyroku z 10 lipca 2019 r. Zająłem wówczas stanowisko, że unormowanie, które dopuszcza podjęcie decyzji o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wyłącznie z uwagi na zagrożenie surową karą czy surowość wymierzonej nieprawomocnie kary, w oderwaniu od przesłanek wskazanych w art. 258 § 1 k.p.k., jest sprzeczne ze standardem konstytucyjnym.

W zdaniu odrębnym stwierdziłem nadto, że art. 263 § 7 k.p.k. jest niezgodny z Konstytucją, albowiem nie określa jednoznacznych przesłanek przedłużenia tymczasowego aresztowania pozwalających przewidzieć maksymalne granice czasowe stosowania tego środka przymusu po wydaniu przez sąd pierwszej instancji pierwszego wyroku w sprawie, a przez to nie gwarantuje tymczasowego charakteru tego środka ingerencji w wolność osobistą.

Uzasadniając swoje zdanie odrębne, wskazałem również, w jaki sposób odczytuję wcześniejszy wyrok TK w sprawie o sygn. SK 3/12 oraz jego skutki, a także odniosłem się do konsekwencji jego niewykonania przez ustawodawcę. Moim zdaniem, niewykonanie tego wyroku przez wiele lat tym bardziej powinno było skłonić Trybunał do merytorycznego rozpoznania zarzutów dotyczących art. 258 § 2 k.p.k. w postępowaniu o sygn. K 3/16 oraz wydania wyroku stwierdzającego niekonstytucyjność zarówno art. 258 § 2, jak i art. 263 § 7 k.p.k., pozostających w dostrzegalnym związku.

Jednocześnie zaznaczam, że w pełni podzielam – przedstawione przez Trybunał w uzasadnieniu postanowienia sygnalizacyjnego o sygn. S 3/19 – zastrzeżenia dotyczące niekonstytucyjności art. 258 § 2 k.p.k. Zgadzam się, że regulacja ujęta w tym przepisie „przez to, że pozwala ona na abstrahowanie od rzeczywistej potrzeby zabezpieczenia właściwego toku postępowania w danej sprawie, nie spełnia kryteriów konieczności ograniczenia praw i wolności, wynikających z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Znacznie ogranicza także sądową kontrolę nad prawidłowością stosowania tego środka, wymaganą przez art. 41 ust. 3 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji. W praktyce może sprowadzać się wyłącznie do oceny prawidłowości kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu, minimalizując lub całkowicie wykluczając uwzględnienie okoliczności przemawiających za pozostawieniem oskarżonego na wolności”. Podobnie jak Trybunał uważam, że możliwa na gruncie art. 258 § 2 k.p.k. wykładnia, pozwalająca traktować surowość grożącej kary jako samodzielną przesłankę stosowania tymczasowego aresztowania, „częściowo wydrąży z treści pozostałe przepisy kodeksu postępowania karnego o charakterze gwarancyjnym” w zakresie sądowej kontroli stosowania tymczasowego aresztowania, a także tymczasowości tego środka przymusu oraz jego subsydiarności. Jednakże stoję na stanowisku, że argumenty te powinny być zostać wzięte pod uwagę przez Trybunał podczas rozpoznawania wniosku Rzecznika w sprawie o sygn. K 3/16 oraz stanowić podstawę merytorycznego orzeczenia w wyroku wydanym w tej sprawie o niekonstytucyjności art. 258 § 2 k.p.k., a nie uzasadnienie postanowienia sygnalizacyjnego

o sygn. S 3/19, które – inaczej niż wyrok Trybunału – nie korzysta z przymiotu mocy powszechnie obowiązującej, który przynależy orzeczeniom merytorycznym stosownie do art. 190 ust. 1 Konstytucji.